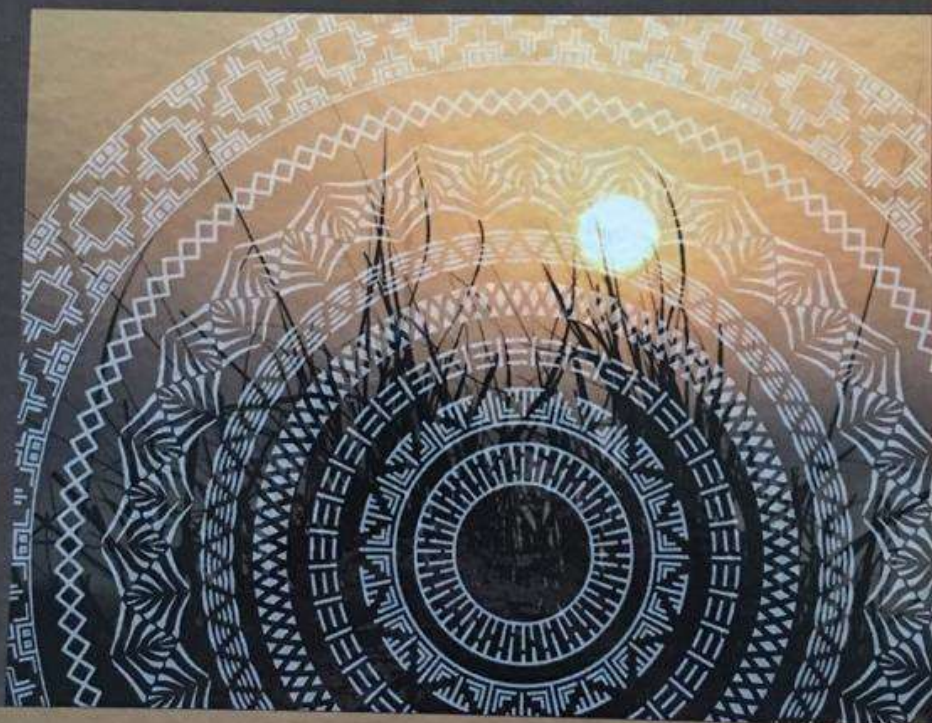

Жумадуллаева А.А., Жолдасбеков А.А.,
Данияров Т.Э., Сахиева Ф.А.

ЭТНОПСИХОЛОГИЯ

Алматы
2021

Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі

Жумадуллаева А.А., Жолдасбеков А.А.,
Данияров Т.Ә., Сахиева Ф.А.

ЭТНОПСИХОЛОГИЯ

ОҚУЛЫҚ

Алматы, 2021

ӘОЖ 159.9
ББК 88.1
Э 91

ҚР БҒМ РОӘК-нің М.Әуезов атындағы ОҚМУ-і жанындағы кәсіптік білім мамандықтар бойынша ОӘС-ның «Оқу-әдістемелік секция баспаға ұсынған» белгісімен баспаға ұсынылған, №5 хаттама, 25.12.2020ж

Э 91 Этнопсихология. Оқулық: Жумадуллаева А.А., Жолдасбеков А.А., Данияров Т.Ә., Сахиева Ф.А. Алматы, 2021. – 210 б.

ISBN 978-601-08-0571-2

Болашақ ұрпақты имандылық, қарапайымдылық, әдептілік, кішіпейілділік сияқты ұлттық қасиеттерге тәрбиелеудің сан ғасырлар бойы қалыптасқан халықтық дәстүрі бар. Бұл оқулықта көне заманнан бергі қазақ ғұламаларының еңбектеріне сүйене отырып, тәлім-тәрбиенің ұлттық сипаты, қазақ этнопсихологиясының дамуы және қалыптасуы жайында мағлұматтар беріледі. Сонымен бірге халқымыздың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары қамтылған. Оқулықта Қазақ этнопсихологиясының қалыптасу кезеңдері, қазақ этнопсихологиясының негізгі ұғымдары, қазақтың ұлттық мінез психологиясы туралы айтылады.

Оқулық жоғары оқу орны студенттеріне арналады.

Пікір жазғандар:

1. Лекерова Г.Ж. – психология ғыл. докторы, профессор, ОҚУ
2. Сманов И - пед. ғыл. докторы, профессор, ОҚПУ
3. Омар Е.О – пед. ғыл. докторы, Академик Қуатбеков атындағы ҚИПУ

ISBN 978-601-08-0571-2

© Жумадуллаева А.А., Жолдасбеков А.А.,
Данияров Т.Ә., Сахиева Ф.А., 2021.

МАЗМҰНЫ	4
КІРІСПЕ	4
ЭТНОПСИХОЛОГИЯ, ОНЫҢ МАҚСАТ-МІНДЕТТЕРІ МЕН ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ	8
1.1. Этносы туралы түсінік	24
1.2. Этнопсихологияның зерттеу әдістері	32
1.3. Ұлттық рух – ұлттық психологиясының негізгі көрсеткіштері	41
1.4. Этнопсихологиялық қатынас аспектілері	
ҚАЗАҚ ЭТНОПСИХОЛОГИЯСЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ КЕЗЕҢДЕРІ	60
2.1. Ежелгі түркі ғұламаларының этнопсихологиялық ой-пікірлері	74
2.2. XV-XVII ғғ. қазақ хандығы тұсындағы ақын-жыраулардың психологиялық тағылымдары	80
2.3. XVIII-XIX ғғ. бірінші жартысындағы психологиялық идеялар...	85
2.4. XIX ғ. екінші жартысындағы қазақ ғұламаларының психологиялық көзқарастары	93
2.5. XX ғ. алғашқы ширегіндегі қазақ ғұламалары мен қоғам қайраткерлерінің этнопсихологиялық пікірлері	
ҚАЗАҚ ЭТНОПСИХОЛОГИЯСЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАРЫ	128
3.1. Ұлттық психология этнопсихологиялық феномен ретінде	143
3.2. Қазақ халқының өмір салты мен психологиясы	153
3.3. Қазақ халқының мінез-құлық ерекшеліктері	
ҚАЗАҚ ЭТНОПСИХОЛОГИЯСЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАРЫ	168
4.1. Ырымдардың психологиялық сипаттамасы	182
4.2. Адамның туыстық қарым-қатынасын білдіретін этнопсихологиялық атаулар	191
4.3. Қазақ халқының ойын-сауықтары	197
Этнопсихологиялық терминдердің қысқаша түсіндірме сөздігі	208
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. М.Ә.Жекебаева. Философия. Оқу құралы. Алматы, 2018. <http://rmebrk.kz/>
2. Ю.Я.Бондаренко, Р.И.Зекрист Философия. Учебник. Костанай, 2019. <http://rmebrk.kz/>
3. Ф.Е.Шинтаева, Ж.Жуматаева Философия. Учебно-методическое пособие. Шымкент, 2019. <http://rmebrk.kz/>
4. Р.Б. Үсембаева, т.б. Психология және адам дамуы : Оқу-әдістемелік құрал. – Алматы, 2017. <http://rmebrk.kz/>
5. Кенни Энтони Батыс философиясының жаңа тарихы, 1- том, Орта ғасыр философиясы. Астана, 2018. <http://rmebrk.kz/>
6. Д.Ритцер, Д.Степнишки. Әлеуметтану теориясы. 10-басылым. Алматы, 2018. <http://rmebrk.kz/>
7. Ө.С.Төкенов. Мәдениеттану. Оқулық. Алматы, 2017. <http://library.ayu.edu.kz>
8. Т.Х.Ғабитов. Мәдениеттану. Жоғары оқу орындары мен колледж студенттеріне арналған оқулық. Алматы, 2019. <http://rmebrk.kz/>
9. Алпеисов Б.Б. Основы культурологии и религиоведения. Костанай, 2016 <http://rmebrk.kz/>
10. А.К.Ахметова, С.М.Бектұрғанова. Психология тарихы. Алматы, 2020. <http://elib.kz/>
11. Р.Т.Алимбаева, Г.К.Сланбекова, С.М.Нургалиева. Экзистенциалды психология. Оқу құралы. Алматы, 2019. <http://elib.kz/>
12. Қ.Б.Жарықбаев, О.С.Саңғылбаев. Психология. Энциклопедиялық сөздік. Алматы, 2011. <http://rmebrk.kz/>
13. А.Р.Мандыкаева. Тұлғааралық қарым-қатынастың психологиялық аспектісі. Монография. Алматы, 2019. <http://elib.kz/>
14. А.Н.Юрьев. Культура речи и языковая коммуникация: учебное пособие для студентов казахского и русского отделений (бакалавриат). Алматы, 2019. <http://elib.kz/>
15. Қ.К.Шалғынбаева. Этнопедагогика. Оқулық. Алматы, 2019. <http://elib.kz/>
16. Қ.К.Шалғынбаева., Ә.Е. Ботабаева, А.Ш.Муталиева. Этнопедагогика. Учебное пособие. – Алматы: TechSmith, 2019.<http://elib.kz/>

Жумадуллаева А.А.,
Жолдасбеков А.А.,
Данияров Т.Э.,
Сахиева Ф.А.,

ЭТНОПСИХОЛОГИЯ

Оқулық

Басуға 15.02.2021 жылы қол қойылды.

Пішімі 60/84 1/16

13 баспа табақ. Офсетті қағаз.

RISO басылыс.

Таралымы 500 дана.

Қазақстан Республикасының білім және
ғылым министрлігі
М.О. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан
университеті
Оқу-әдістемелік бірлестігі

Министерство образования и
науки Республики Казахстан
Южно-Казахстанский университет
им. М.О. Ауезова
Учебно-методическое
объединение

ҚР БҒМ РОӘК-нің М.О. Әуезов атындағы ОҚУ-і жанындағы кәсіптік білім, бастапқы
әскери дайындық бойынша мұғалімдерді даярлау, химиялық инженерия мен процестер
және мәдени-тынығу жұмысы бағыты бойынша оқу-әдістемелік бірлестігінің
25.12.2020 жылындағы отырысының
№5 хаттамасының

КӨШІРМЕСІ

Күн тәртібі

«Оқу-әдістемелік бірлестігі баспаға ұсынған» белгісі (грифін) алу үшін
дайындалған оқулықтар мен оқу құралдарын талқылау және баспадан шығаруға ұсыныс
беру.

Тыңдалды:

Г.Туребекова – Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің
оқытушы-профессорларының авторлығында (А.А.Жумадуллаева, Т.Ә.Данияров)
әзірленген «Этнопсихология» атты оқулықты кәсіптік білім бағытында мұғалімдерді
даярлау бойынша оқулық ретінде «Оқу-әдістемелік бірлестігі баспаға ұсынған»
белгісімен (грифінмен) баспадан шығаруға ұсынды.

Сарапшы мамандар отырысының хаттамасы бар.

Оқулыққа пікір білдіргендер:

1. Сманов И. – педагогика ғылымдарының докторы, профессор ОҚПУ;
2. Омаров Е.О. – педагогика ғылымдарының докторы, профессор А.Қуатбеков
атындағы ҚИПУ;
3. Лекерова Г.Ж. – психология ғылымдарының докторы, профессор М.О. Әуезов
атындағы ОҚУ;

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің оқытушы-
профессорларының авторлығында (А.А.Жумадуллаева, Т.Ә.Данияров) әзірленген
«Этнопсихология» атты оқулық ретінде кәсіптік білім бағытында мұғалімдерді даярлау
бойынша «Оқу-әдістемелік бірлестігі баспаға ұсынған» белгісімен (грифінмен) баспаға
ұсынылсын.

ОӘБ хатшы

Г.Туребекова